

Cinzia Arruzza
Tithi Bhattacharya
Nancy Fraser

%99 İçin Feminizm: Bir Manifesto

Türkçesi: Utku Özmakas

İÇİNDEKİLER

Yol Ayrımı	9
%99 İçin Feminizm: 11 Tez	16
Ek	89

Yolu çoktan öngören Combahee Nehri Kolektifi'ne

ve

*bugün yeni bir yol açan Polonyalı ve Arjantinli
feminist grevcilere...*

Yol Ayrımı

Facebook'un operasyon müdürü koltuğunda oturan Sheryl Sandberg, 2018 baharında "Bütün ülkelerle şirketlerin yarısı kadınlar, bütün evlerin yarısı da erkekler tarafından yönetilseydi, çok daha iyi durumda olabileceğimizi," ilan etti dünyaya. Tabii, şunu da eklemeyi unutmadan: "Bu hedefe ulaşana dek tatmin olmayacağız." Ticari feminizmin önde gelen savunucularından olan Sandberg, bu açıklamayı yaptığında kadın yöneticileri şirketlerin yönetim kurulu masalarında bir koltuk kapmaları için "sınırları zorla"maya [*lean in*] davet ederek çoktan adından söz ettirmiş ve cüzdanını doldurmuştu bile.* Tıpkı ABD'nin eski Maliye Bakanı –ve Wall Street üzerindeki hükümet denetimini kaldıran–

* Yazarlar, Sheryl Sandberg 2013'te yayımladığında büyük tartışma yaratan ve çok satan *Lean In: women, work and the will to lead* kitabına gönderme yapıyor. Sandberg, bu kitabında kadınların sistemi yıkmasını değil, aksine sınırlarını zorlayarak sistem içinde yükselmelerini, böylece daha eşitlikçi bir yer haline getirmeyi önerir. (ç.n.)

Larry Summers gibi, Sandberg de toplumsal cinsiyet eşitliğine giden kral yolunun iş dünyasında sağlam durarak edinilen başarı taşlarıyla döşendiği nasihatini verirken kendinden zerre kadar şüphe duymuyordu.

Aynı yılın bahar aylarında başgösteren militan bir feminist grev ise İspanya'da hayatı durdurdu. Beş milyondan fazla kişinin katılımıyla gerçekleşen yürüyüşün, yani *huelga feminista*'nın yirmi dört saatlik organizatörleri, "bizi itaatkâr, uysal hale getirmek ve sessiz kılmak isteyen patriyarka ve kapitalizmin ittifakına karşı isyan ve mücadele etmeye; (...) cinsiyetçi baskı, sömürü ve şiddetten azade bir toplum için" çağrı yapıyordu. Madrid ve Barcelona'da güneş batarken, Katalan ve İspanyol feminist grevciler, "giderek kötüleşen çalışma koşullarını ve aynı iş için erkeklerden daha az ücret almayı" kabul etmeyeceklerini söyleyerek, "8 Mart'ta her türden üretici ve yeniden üretici faaliyeti sekteye uğratmak üzere kollarını kavuşturup bekleyeceklerini" haykırdılar dünyaya.

Bu iki ses, feminist hareketin birbirine muhalif iki kanadını temsil ediyor. Bir yanda feminizmi kapitalizmin cariyesi olarak gören Sandberg ve onun gibiler var. Bu insanlar, işyerindeki sömürü ile toplumsal bütündeki tahakkümü idare etme görevinin, egemen sınıfın erkekleri ve kadınları tarafından eşit şekilde paylaşıldığı bir dünyayı arzuluyor. Bu, *fırsat eşitliği vaazının* olağanüstü bir görünümü: Feminizmin adını

kullanarak, sıradan insanların birlikteliklerini bozan, ebeveynini öldüren *drone*'u idare eden ya da çocuklarını sınırda bir kafese kapatan kişi erkek değil de, kadın olduğu için minnettar olmasını isteyen bir görüş bu. Sandberg'in liberal feminizmiyle taban tabana zıt olan *huelga feminista*'nın organizatörleriye *kapitalizmin yıkılmasında* ısrar ediyor: Patronlar, ulusal sınırlar ve sınırları koruyan *drone*'lar üreten bu sisteme karşı çıkıyorlar.

Bu iki feminist görüşle karşı karşıya geldiğimizde kendimizi bir yol ayrımında buluruz ve tercihimiz insanlık için son derece müstesna sonuçlara gebedir. Bu yollardan biri, insan yaşamının –eğer böyle bir şey mümkünse– tanınmaz hale gelecek kadar sefilleştiği, yakıp yıkılmış bir gezegene kapı aralar. Ötekirse insanlığın en yüce rüyalarının mütemediyen merkezde yer aldığı bir dünyayı işaret eder: Refahın ve doğal kaynakların herkes tarafından eşit şekilde paylaşıldığı, eşitlik ile özgürlüğün birer istek olmaktan çıkıp kök saldığı adil bir dünya.

Karşıtlık, bundan daha çarpıcı olamazdı galiba. Gelgelelim, bizi ikisinden birini tercih etmeye zorlayan asıl husus, ufukta üçüncü bir yolun görünmemesidir. Neoliberalizm karşısında alternatif kıtlığı yaşıyoruz: Kapitalizmin son derece yıkıcı, finansallaşmış bu biçimi, son kırk yıldır dünyanın dört bir yanına egemen oldu. Atmosferi zehirleyen, demokratik yönetime dair her türden iddiayı gülünçleştiren, toplumsal be-

cerilerimizi kırılma noktasına kadar zorlayan ve büyük bir çoğunluğun yaşamını giderek kötüleşen koşulları altında sürdürmesine yol açan kapitalizmin bu yinelenişi, her türden toplumsal mücadelenin önem kazanmasına, en mütevazı reformlar için sergilenen ılımlı çabaların bile hayatta kalma savaşına dönüşmesine yol açtı. Bu koşullarda kenara çekilip olup biteni izlemek artık mümkün değil ve feministlerin safını belli etmesi gerek: Gezegen yangın yerine dönmüşken “fırsat eşitliği vaazı”nın peşinde koşmaya devam mı edeceğiz? Yoksa bizi mevcut krizin ötesine geçirip yeni bir topluma kapı aralayacak olan toplumsal cinsiyet eşitliğini antikapitalist bir tarzda yeniden tasavvur edecek miyiz?